

Slovo k povzbuzení na pátek 25. prosince 2020, na slavnost Narození Páně
Biblická čtení: Iz 9,1-3.5-6; Ž 96; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14

Milé sestry, milí bratři,

buďme vděční, že smíme slavit vánoce, slavnost Narození Páně. Možná snad o to vděčnější, oč je těžší, složitější a tísnivější situace vnější. Vždyť smíme doufat, že zvláště v této době jedním z prvních darů, který nám Bůh chce o svátcích dát, je útěcha a síla nést vše těžké, Boží síla k víře, naděj a především lásce, Boží dar, kterým Bůh chce naše nitro obdarovat. I proto přeci Boží Syn přišel z nebe na zem, aby se tak stal Bohem-s-námi.

Je všeobecně známou a v různých podobách připomínanou skutečností, že vánoce – narozdíl od dne nedělního, slaveného od samého prvopočátku křesťanství, a velikonoce slavených již někdy od poloviny 2. století – se začaly slavit o dost později. V době zimního slunovratu až někdy v první polovině 4. století. Neděle, která nebyla jen dnem Kristova zmrtvýchvstání, ale do jisté míry připomněla všechno, celou Kristovu přítomnost a celé jeho působení, zpočátku stačila. Až poté, co se začaly slavit i roční křesťanské velikonoce, začala se i pro ostatní tajemství Páně a evangelijní události postupně formovat i jejich oslava, postupně vznikala liturgický rok, jak jej známe.

Tím i slavení eucharistie, která v sobě zahrnuje všechno a je největší přítomností Krista mezi námi, o těchto různých svátcích dostává ještě svůj další rozměr: charakter události a tajemství, které právě o tom či onom svátku zvláště zpřítomňuje. Člověk tak může být slavením svátků tajemně vtažen do události samých, může se sám stát jejich aktérem, může být tajemně přítomen tomu, co se stalo. Celá smyslově vnímatelná stránka liturgie, Boží slovo, které zaznívá, a především překrásná bohoslužebná „hra“, která se před námi odehrává, právě tomu chce pomoci, chce nás pozvat být při tom.

Vánoce jsou zpřítomněním Kristova narození a události na ně bezprostředně navazujících. Zvláště dnešní bohoslužbou slavnosti Narození Páně – ať už noční, kdy si připomínáme samo narození, anebo za svítání, kdy se přidáváme k pastýřům spěchajícím do Betléma, či ve dne, kdy se zaposloucháváme do krásného prologu Janova evangelia – můžeme tak být duchovně přítomni samotné události. Ne nepodobně pastýřům a všem ostatním, kteří k betlémským jeslím přišli, ne nepodobně oslu a býku, které již starobylá tradice v návaznosti na proroka Izaiáše vnímá jako zástupce za nás lidi, kterým se nechtělo a stále nechce sklonit se před narozeným Mesiášem.

Vánoce jsou oslavou zviditelnění největšího tajemství křesťanství, tajemství vtělení: Boží Syn sestoupil z nebe a přijal lidství se vším, co k němu patří, po Otcí zůstává Bohem, po matce se stal člověkem. Kdyby Ježíš Kristus nezůstal Bohem, nemohli bychom být skrze něj skutečně spaseni a posvěceni, kdyby se nestal člověkem, Bůh by nám nikdy nemohl být tak blízko, spása by zůstala vzdálená, lidství by nemohlo být skutečně vykoupeno.

Jestliže ve 4. a 5. století vánoce připomněly lidem zejména tu část pravdy, že Bůh se opravdu stal člověkem, nám dnes připomínají, že to byl opravdu Boží Syn, který se jím stal. Jestliže pro první tisíciletí bylo totiž spíše problémem přijmout Kristovo lidství, v Boha přeci věřil vlastně každý, tak dnes je mnohem více třeba připomínat i jeho Božství. „Ježíšek“ není jen člověkem, že je „Božím dítětem“ není mýtem, ale skutečností, základní pravdou naší víry.

Kéž bychom byli i my letošními vánoce také povzbuzeni, že v křesťanství, jež je jakýmsi pokračováním Kristova lidství, se opravdu setkáváme s pravým Bohem. A také vybídnutí, abychom se s ním opravdu setkávali, aby ten, který se před věky zrodil z Otce a v čase z Marie Panny, se skrze křesťanství rodil i v našem srdci, aby se prostřednictvím našeho (kéž by) křesťanského způsobu života, skrze naši skutečnou dobrotu mohl tajemně rodit zase do celého světa...

To jsou obecné pravdy, které samozřejmě platí stále, každoročně si je můžeme připomínat a také připomínáme. A jistě je jich ještě mnohem a mnohem víc, které by byly hodny

připomenutí. Zastavme se ale letos ještě u jedné, která se zdá být v nynější situaci stále nekončící pandemie obzvlášť důležitou.

Je také jasná, už ze samotného z textu evangelia je jasná a stejně tak z celé následné křesťanské zvěsti. Je navíc až půvabně a dojemně rozvinutá ve všech svých vyobrazeních ve vánočních betlémech a vyzpívána ve vánočních koledách: Totiž pravda, že Boží Syn se jako člověk narodil nejen jako malé křehké dítě, ale navíc do docela prostého prostředí, v chlévě, ani v domě pro něj nebylo místo. Nejde o sentiment, ale o skutečnost, že Boží Syn přichází na zem takto.

A toto „takto“ platí stále. Evangelium je nejen svědectvím o Kristově jedinečném narození tenkrát, ale také prototypem, vzorem jeho stále nového a tajemného rození se v našich srdcích a životech dnes. Jestliže v plnosti času chtěl přijít nejprve do prostředí lidské hmotné nouze a tak tam, do betlémského chléva přišel, je to také pravzorem a prototypem toho, že zejména do situací všemožné lidské nouze a tísně chce Boží Syn přicházet stále, rodit se v nich stále.

A to je právě důvod, proč můžeme oprávněně doufat, že Bůh chce do nynější tíživé situace, která svírá celý svět, sestoupit zvlášť rád, a to především jako dar tak potřebné radosti, dar útěchy, dar síly žít a jít dál, dar síly věřit, doufat a milovat. Prostřednictvím radosti se dal rozpoznat jak pastýřům, tak mudrcům a posléze všem ostatním, kteří se kdy s Kristem potkali. Zkusme tomuto daru Boží radosti, daru, kterým se dává Kristus ve všech svých přítomnostech rozpoznat, být otevření. Potřebujeme jej. My i naše okolí. A tak se pro něj rozeběhneme, zvlášť při této bohoslužbě, v těchto dnech, při dalších bohoslužbách, nakolik se jich budeme moci účastnit, a při každém přijímání svátostí, v modlitbě, soukromé i rodinné, v četbě Písma, v duchovní bdělosti a otevřenosti. A jestliže to byla tajemná radost, která pastýře a následně i mudrce přesvědčila, že je to opravdu on, že v tom dítěti je opravdu Mesiáš, kéž je to tatáž Boží radost, která přesvědčí a posílí i nás.

Vnitřní radost z Boží blízkosti je totiž prvním znamením, že Boží Syn s námi zůstal a že se snad opět aspoň trochu rodí i v nás. Předávání této radosti, nechávání se jí pohnout k dobrotě je pak začátkem dalšího tajemného rození Krista do tohoto světa skrze nás. «Projevila se Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem, vede nás k tomu, abych se odřekli bezbožného života i světských žádostí a žili v tomto nynějším věku rozvážně, spravedlivě a zbožně a přitom očekávali v blažené naději slavný příchod našeho velikého Boha a spasitele Krista Ježíše» slyšíme dnes v noci ve druhém čtení.

Kéž bychom se s touto Boží dobrotou setkali, byli jí uchvázeni a sami se stali aspoň trochu dobrotivými, Boží dobrotou. To je možná o letošních vánocích možnější než o leckterých jiných, to je určitě potřebnější než mnohdy jindy...